

Verantwoording groepsrisico plan 'Havenstraat 19, Maasbracht'

Op grond van het Besluit externe veiligheid buisleidingen (Bevb), moet het groepsrisico worden betrokken in het vaststellingsbesluit van het bestemmingsplan Havenstraat 19 te Maasbracht. Het betreft een wijziging gelegen binnen het vigerende bestemmingsplan 'Maasbracht-Brachterbeek', ten behoeve van een herontwikkeling aan de zogenaamde 'Havenboulevard'.

Aan de voorzijde van het pand, op ongeveer 10 meter afstand, is een ondergrondse hogedruk aardgastransportleiding aanwezig.

Voor de aardgasleiding is onderzoek verricht naar de risico's die hieraan zijn verbonden. Het betreft de Kwantitatieve Risicoanalyse Bestemmingsplan Havenstraat 19, door P. Janssen.

Op ruim 200 meter van de locatie bevindt zich het Julianakanaal, waarover gevaarlijke stoffen worden vervoerd. Op grond van de circulaire Risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen, verder CRNVGS, hoeven op een afstand groter dan 200 meter geen ruimtelijke maatregelen getroffen te worden. Nader onderzoek naar de risico's die door het transport over water worden veroorzaakt is daarom niet uitgevoerd.

Het bestuur van de Veiligheidsregio Limburg-Noord, verder VRLN, heeft op 11 november 2014 advies uitgebracht op het plan, over het groepsrisico, de zelfredzaamheid en mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval (zie bijlage).

Korte beschrijving van het plan

Aan de Havenstraat 19 is op dit moment één woning en de bestemming horeca geprojecteerd. Met het nieuwe bestemmingsplan worden zes appartementen en twee horeca inrichtingen mogelijk gemaakt. De ontsluiting van het perceel vindt plaats via de Havenstraat, aan de zijde van aardgastransportleiding.

In onderstaande verbeelding is de locatie van het plan weergegeven op de ondergrond van de vigerende bestemmingen.

De hogedruk aardgastransportleiding volgt ongeveer de loop van de Havenstraat. De ontwikkeling bevindt zich op ongeveer 10 meter van de aardgasleiding en bevindt zich daarmee nagenoeg geheel in de zogenaamde 100%-letaliteitszone van de leiding.

Gezien het feit dat over het kanaal toxische vloeistoffen worden vervoerd, kunnen aanwezigen binnen het plangebied eveneens slachtoffer worden van een ongeval waarbij toxische dampen vrijkomen. Echter door de geringe toename van de populatie in relatie tot de afstand van het plangebied tot de risicobron zal het groepsrisico, dat beneden de oriëntatie waarde ligt, niet verder toenemen. Op grond daarvan is een verantwoording groepsrisico voor de risico's van het Julianakanaal niet nodig. Hoewel in het advies van de Veiligheidsregio wel maatregelen geadviseerd worden om de gevolgen met giftige dampen te beperken zijn deze juridisch niet af te dwingen. De architect heeft evenwel aangegeven dat de aanzuiging van de mechanische ventilatie plaats vindt van het Julianakanaal af.

Naast het voorkomen van aanzuiging van de uitlaatgassen van het scheepvaartverkeer, zullen ook toxische dampen niet worden aangezogen. Tevens zal voor de mechanische ventilatie een aan-uit schakelaar op een bereikbare plaats worden aangebracht, zodat deze bij een calamiteit met giftige stoffen kan worden uitgeschakeld.

Verantwoording groepsrisico

De opzet van de verantwoording van het groepsrisico is conform artikel 12 van het Bevb en bevat de volgende elementen:

- a) de huidige en toekomstige dichtheid van personen in het invloedsgebied;
- b) het groepsrisico per kilometer leiding en de bijdrage van de gewijzigde bestemming aan de hoogte van het groepsrisico;
- c) indien mogelijk, de maatregelen ter beperking van het groepsrisico die worden toegepast door de exploitant van de buisleiding die dat risico mede veroorzaakt;
- d) andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico en de voor- en nadelen daarvan;
- e) de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst;
- f) de mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval;
- g) de mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied om zich in veiligheid te brengen indien zich een ramp of zwaar ongeval voordoet.

De onderdelen c tot en met e, zijn niet van toepassing indien het groepsrisico lager is dan 0,1 maal de oriëntatiewaarde. In onderhavige situatie (stijging van 0,068 naar 0,083) kan een volledige verantwoording van het groepsrisico achterwege blijven.

Omvang en aard van de risico's

Het risico op effecten (c.q. slachtoffers) in de omgeving van een hogedruk aardgastransportleiding wordt veroorzaakt door een mogelijk incident waarbij de leiding door graafwerkzaamheden wordt beschadigd en een grote hoeveelheid aardgas vrijkomt dat ontsteekt. Het gevolg is een fakkelbrand die een hoge hittestraling tot gevolg heeft, vooral in de eerste 20 seconden. Daarna neemt de grootte van de fakkel snel af, door afnemende druk in de leiding. Bij directe blootstelling binnen een afstand van 80 meter zijn de effecten dodelijk. Op grotere afstand zijn personen in gebouwen beschermd tegen de hittestraling, voor zover de gebouwen niet in brand vliegen.

a) en b) De huidige en toekomstige dichtheid van personen in het invloedsgebied en de hoogte van het groepsrisico.

De bevolking is geïnventariseerd ten behoeve van de berekening van het groepsrisico (zie rapport Kwantitatieve Risicoanalyse door P. Janssen, van 24 oktober 2013). De personen dichtheid in het invloedsgebied van de kilometer aardgasleiding ter hoogte van de planlocatie is een gemengde samenstelling van wonen, werken en evenementen. Door de wijziging zal voor de horeca het aantal aanwezigen toenemen van 50 naar 100 personen, en wonen neemt toe van 2,4

naar 15 personen. Verandering in het aantal aanwezigen op de locatie leidt tot een toename van het groepsrisico van 0,068 naar 0,083.

Het groepsrisico neemt door het gewijzigde gebruik toe, maar blijft ook in de nieuwe situatie ruim onder de oriëntatiewaarde.

c) Getroffen maatregelen aan de risicobron

Hoewel in deze situatie bronmaatregelen niet onderzocht hoeven te worden is het advies van de VRLN, om de leiding af te dekken, voorgelegd aan de Gasunie. In haar mail van 31 oktober 2014 antwoordt zij: *“er wordt voldaan aan de BEVB en er bestaat geen noodzaak tot het treffen van reducerende maatregelen.*

Gasunie staat negatief tegenover het advies en zullen geen platen aanbrengen boven de leiding.”

d) Andere mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen met een lager groepsrisico en de voor- en nadelen daarvan.

Hoewel in deze situatie het onderzoeken van alternatieven niet nodig is kan het volgende opgemerkt worden.

De voorgestelde ontwikkeling vindt plaats op een unieke locatie en is een belangrijke toevoeging in de havenwand van Maasbracht, mede gezien het aandeel in de leefbaarheid en de recreatie voor dit gebied. Het initiatief draagt bij aan bovengenoemde doelen en past daarmee binnen de Structuurvisie Maasgouw 2030.

e) de mogelijkheden en de voorgenomen maatregelen tot beperking van het groepsrisico in de nabije toekomst.

Gelet op het lage groepsrisico zijn geen toekomstige maatregelen getroffen ter beperking daarvan.

f) De mogelijkheden tot voorbereiding van bestrijding en beperking van de omvang van een ramp of zwaar ongeval.

Voor het bestrijden van de secundaire branden is het noodzakelijk dat voldoende bluswatervoorzieningen conform het Bouwbesluit aanwezig zijn. Dit moet worden geregeld in de omgevingsvergunning. Het bestemmingplan zelf voorziet niet in de borging van de bluswatervoorzieningen.

De wettelijk vereiste opkomsttijd voor een pand met horeca- en woonfunctie bedraagt 8 minuten. Op werkdagen kan het snel interventievoertuig in 8.30 minuten ter plaatse zijn, terwijl de eerste tankautospuut pas in 9.28 minuten arriveert.

De ambulance kan wel binnen de gestelde urgentie-tijd van 15 minuten aanwezig zijn.

De VRLN geeft aan dat binnen het 100% letaliteitsgebied, als gevolg van de grote hittestraling, geen mogelijkheden zijn om effectief op te treden. Wanneer een calamiteit met de gasleiding ontstaat, zal de druk op de hulpdiensten groot zijn, waardoor de hulpvraag het hulpaanbod kan overschrijden.

De hulpverlening richt zich dan op het blussen van secundaire branden, het verzorgen en transporteren van gewonden, het afzetten van het gebied en opvang.

g) De mogelijkheden voor personen die zich bevinden in het invloedsgebied om zich in veiligheid te brengen indien zich een ramp of zwaar ongeval voordoet.

De zelfredzaamheidsstrategie voor personen binnen 80 meter van de aardgasleiding bestaat uit vluchten zodra de eerste effecten zijn afgenomen. Schuilen biedt binnen deze zone slechts tijdelijk bescherming. De zelfredzaamheid van de aanwezige personen wordt als goed beoordeeld. De locatie wordt niet specifiek bedoeld voor mensen die verminderd zelfredzaam zijn. De Veiligheidsregio adviseert de zelfredzaamheid verder te verbeteren door:

- bouwkundige maatregelen te treffen aan het gebouw waardoor het beter bestand is tegen hittestraling en/of een drukgolf (zie advies Veiligheidsregio);
- vluchtmogelijkheden van de bron af te situeren.

De bouwkundige maatregelen worden op de volgende manier verwerkt in het bouwplan:

- de gevels aan de risicozijden als blinde hitte- of brandwerende gevel uitvoeren en glasoppervlakte beperken is niet geheel mogelijk. De zijkanten van het gebouw zijn geheel gesloten en zonder ramen. Om voldoende lichtinval te realiseren zullen aan de voorzijde wel ramen geplaatst moeten worden (voldoende daglichttoetreding is vereist). Toekomstige bewoners willen bovendien op deze locatie genieten van havenzicht.
- de gevel aan de risicozijden zodanig uitvoeren zodat deze tenminste 30 minuten brandwerend is conform NEN 6069, uitgezonderd de gevels aan de niet-risicozijden. Gelet op de functie van de bebouwing, is deze brandwerendheid zo goed als mogelijk in het ontwerp doorgevoerd. De raamkozijnen en de horecapuien aan de voorgevel zijn individueel te openen (eis). In geopende toestand voldoen de puin en ramen dan ook niet aan 30 minuten brandwerendheid.
- onbrandbare gevelbekleding conform brandvoortplantingsklasse B zoals gesteld in NEN-EN 13501-1, uitgezonderd de gevel aan de niet-risicozijden. Hieraan wordt voldaan in het bouwplan; gevels worden uitgevoerd in zink en baksteen. Beide materialen zijn onbrandbaar.

Aangezien ook op het achterliggende terrein de effecten van een fakkelbrand nog aanzienlijke tijd tot slachtoffers kunnen leiden, dient ook ontvluchting van het perceel onbelemmerd plaats te kunnen vinden.

Gelet op de ontsluiting van de locatie, die enkel mogelijk is aan de zijde van de buisleiding, zijn samen met de initiatiefnemer de mogelijkheden bekeken om te ontvluchten van de buisleiding af. In verband met de sociale veiligheid is het onwenselijk dat de doorgang naar de buurpercelen onbelemmerd toegankelijk is. Het toepassen van een eenzijdig bedienbare poort is een mogelijkheid. Architect en initiatiefnemer gaan met de eigenaren van de buurpercelen praten (het parochiehuys)). Indien er mogelijkheden zijn om met de burens afspraken te maken zal dit aan de gemeente worden kenbaar gemaakt. Er is nu geen terreinafscheiding rondom aan de achterzijde, over een lage muur kan via een belendend perceel aan de Sintelstraat gevlucht worden. Het bouwbesluit ziet verder toe op de ontvluchting van het gebouw. Initiatiefnemer houdt zoveel mogelijk rekening met de ontvluchting naar de achterzijde.

Opgemerkt dient te worden dat het juridisch borgen van de ontvluchting en de geadviseerde bouwkundige maatregelen in het bestemmingsplan niet mogelijk is.

Samenvatting

Het plangebied kent risico's als gevolg van de nabijheid van een hogedruk aardgasleiding. De risico's zijn beperkt, de effecten kunnen groot zijn. De mogelijkheden om de risico's op een ramp te voorkomen zijn doorgesproken met de initiatiefnemer en de architect op 23 oktober 2014. De maatregelen worden waar deze in alle redelijkheid mogelijk zijn uitgevoerd door de initiatiefnemer. Daar waar de maatregelen verdere eisen stelt dan het Bouwbesluit kunnen deze niet afgedwongen worden.

Gelet op het vorenstaande zijn alle risico's van de ondergrondse buisleiding gewogen en is de gemeente zich bewust van het aanwezige restrisico.

De ontwikkeling van Havenstraat 19 draagt bij tot het inrichten van een aantrekkelijke "Havenboulevard" waar het goed verblijven en recreëren is. Deze "Havenboulevard" is één van de aantrekkelijke aspecten om meer plezierjachten en rederijboten te laten aanmeren in Maasbracht.

Hiermee acht het bestuur voldoende aandacht te hebben besteed aan het groepsrisico en aanvaardt het restrisico op mogelijke effecten die niet verder te beperken zijn.

Bijlage: Advies Veiligheidsregio Limburg-Noord